

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 102/05-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. apríla 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Ivana Vrábela, bytom P., zastúpeného advokátom JUDr. O. Š., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 321/97 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ivana Vrábela **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. marca 2005 doručená sťažnosť (z 1. marca 2005) Ivana Vrábela, bytom P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. O. Š., B., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 321/97.

Sťažovateľ uviedol, že okresný súd vyhlásil 9. decembra 2003 v označenom konaní, ktorého je sťažovateľ účastníkom (ako žalobca), rozsudok. Podľa § 158 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) ak predseda súdu zo závažných dôvodov nerozhodne inak, rozsudok sa vyhotoví a odošle do 30 dní odo dňa jeho vyhlásenia. Napriek uplynutiu uvedenej zákonom stanovenej lehoty nebol podľa sťažovateľa rozsudok okresného súdu z 9. decembra 2003 ani po uplynutí viac ako 14 mesiacov od jeho vyhlásenia „...účastníkom konania odoslaný a doručený...“, pričom takýto stav nebolo možné odôvodniť relevantnými a závažnými dôvodmi.

Pretože okresný súd bol v konaní nečinný, podal sťažovateľ 5. novembra 2004 predsedovi okresného súdu sťažnosť na priet'ahy v konaní (podanie z 2. novembra 2004 označené ako „*Sťažnosť na sudcu. Žiadosť o zaslanie písomného vyhotovenia rozsudku.*“) v zmysle § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 80/1992 Zb.“). K uvedenému sťažovateľ dodáva: „*Napriek skutočnosti, že podľa § 25 ods. 1 zákona č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov SR, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich v znení neskorších predpisov musí byť takáto sťažnosť vybavená do dvoch mesiacov odo dňa jej doručenia orgánu príslušnému na jej vybavenie, do dnešného dňa sťažovateľ žiadnu odpoveď na predmetnú sťažnosť neobdržal.*“

Sťažovateľ tvrdí, že vzhľadom na uvedené skutočnosti splnil podmienku vyčerpania právnych prostriedkov nápravy, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje, pred podaním sťažnosti ústavnému súdu v zmysle § 53 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Sťažovateľ dodáva, že žaloba v predmetnej veci bola okresnému súdu zaslaná ešte 30. októbra 1997, takže posudzované konanie prebieha už viac ako sedem rokov. K priesťahom v postupe okresného súdu nepochybne dochádza, keďže za obdobie vyše 14 mesiacov nebol rozsudok písomne vyhotovený a ani orgán štátnej správy súdov nerozhodol v zákonom stanovenej lehote o sťažnosti podľa § 17 zákona č. 80/1992 Zb. Takýto postup okresného súdu ponecháva sťažovateľa dlhodobo v stave právnej neistoty.

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol: „*Ústavný súd vyslovuje, že nekonaním Okresného súdu Bratislava II v primeraných lehotách a spôsobom stanoveným zákonom, vo veci sp. zn. 19 C 321/97 – žalobca – Ivan Vrábek, P. c/a žalovaný – obchodná spoločnosť River, spol. s r. o., so sídlom Dudvážska 5, Bratislava, o zaplatenie 360.000,-Sk s príslušenstvom, došlo k porušeniu ústavného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*

Ústavný súd preto prikazuje Okresnému súdu Bratislava II, aby vo veci sp. zn. 19 C 321/97 bez zbytočného odkladu ďalej konal.

Zároveň Ústavný súd priznáva sťažovateľovi náhradu trov konania, ako aj primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,-Sk z dôvodu morálnej a finančnej ujmy spôsobenej nekonaním Okresného súdu Bratislava II v primeraných lehotách.“

II.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov konania.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

2. Sťažovateľ namieta v konaní pred ústavným súdom porušenie svojich základných práv v súvislosti s postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 321/97. K prieťahom v postupe okresného súdu má dochádzať jeho nečinnosťou, keďže za obdobie vyše 14 mesiacov nebol rozsudok v merite veci (vyhlásený na pojednávaní 9. decembra 2003) písomne vyhotovený a ani orgán štátnej správy súdov nerozhodol v zákonom stanovenej lehote o sťažnosti podľa § 17 zákona č. 80/1992 Zb.

Z obsahu spisu ústavného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. I. ÚS 47/03 vyplýva, že sťažovateľ už namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 321/97 (neskôr pod sp. zn. 19 C 4/2002), a to sťažnosťou zo 14. októbra 2002 (doručenou ústavnému súdu 18. októbra 2002).

Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti zo 14. októbra 2002 v odôvodnení uznesenia č. k. I. ÚS 47/03-13 z 5. marca 2003 vyslovil: „V danej veci sťažovateľ namietal postup (nečinnosť) okresného súdu jednak v období pred zrušením právoplatného rozsudku okresného súdu č. k. 19 C 321/97-38 zo 6. septembra 1999 uznesením krajského súdu č. k. 15 Co 37/02-70 z 28. mája 2002 a vrátením veci okresnému súdu na ďalšie konanie (pozn., uvedenému rozhodnutiu krajského súdu predchádzal

rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. M Cdo 36/01 z 30. októbra 2001 v rámci konania o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky, ktorým bol zrušený predchádzajúci potvrdzujúci rozsudok krajského súdu vo veci z 20. júna 2000) a jednak postup okresného súdu po tomto vrátení veci na ďalšie konanie. Vzhľadom na to, že konanie pred okresným súdom vedené pod sp. zn. 19 C 321/97 právoplatne skončilo (v roku 2000), a z dôvodu, že uplynula uvedená lehota na podanie sťažnosti vo vzťahu k tomuto konaniu, ústavný súd nie je oprávnený skúmať postup okresného súdu v tomto konaní, t. j. pred uvedeným zrušením a vrátením veci na ďalšie konanie. Naproti tomu je ústavný súd oprávnený skúmať postup okresného súdu a rozhodnúť o namietanom porušení označených základných práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru v konaní pred okresným súdom po tomto zrušení a vrátení (v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 4/2002), t. j. v danej veci od času, keď krajský súd doručil spis okresnému súdu v nadväznosti na svoje uznesenie z 28. mája 2002, pretože vo vzťahu k tomuto postupu bola sťažnosť podaná v súlade s ustanovenou lehotou na podanie sťažnosti pre porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa citovaných článkov ústavy a Dohovoru.“

V rámci následného meritórneho prerokovania sťažnosti zo 14. októbra 2002 ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 47/03-30 z 12. novembra 2003 vyslovil, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 4/02 porušené nebolo.

Nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 47/03-30 z 12. novembra 2003 nadobudol právoplatnosť v súlade s čl. 133 ústavy v spojení s čl. 140 ústavy a § 31a zákona o ústavnom súde a § 159 ods. 1 OSP jeho doručením 1. decembra 2003.

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

Vzhľadom na obsah rozhodnutí ústavného súdu č. k. I. ÚS 47/03-13 z 5. marca 2003 a najmä č. k. I. ÚS 47/03-30 z 12. novembra 2003 prichádzalo ohľadne sťažnosti sťažovateľa z 1. marca 2005 do úvahy preskúmanie namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v posudzovanom konaní vedenom v súčasnosti už pod sp. zn. 19 C 4/02 iba v období po 1. decembri 2003 (obdobne napr. III. ÚS 171/04).

Argumentácia sťažovateľa sa v uvedenom kontexte aj koncentruje do obdobia po 9. decembri 2003, keď bol vyhlásený ďalší rozsudok okresného súdu vo veci s tým, že pokiaľ ide o jeho písomné vyhotovenie a odoslanie, je okresný súd viac ako 14 mesiacov vo veci nečinný.

Sťažovateľ tvrdí, že splnil podmienku vyčerpania právnych prostriedkov nápravy, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje, pred podaním sťažnosti ústavnému súdu v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde tým, že 5. novembra 2004 podal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní v zmysle § 17 zákona č. 80/1992 Zb.

3. Podľa názoru ústavného súdu je v rámci skúmania splnenia podmienky vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov nápravy zo strany sťažovateľa potrebné prihliadať na skutočnosť, že v čase podania jeho sťažnosti predsedovi okresného súdu (5. novembra 2004) bol už platný a účinný zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2004.

Podľa § 3 ods. 1 písm. d) zákona č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 9 druhej vety zákona č. 514/2003 Z. z. za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prieskumy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb.

Podľa § 17 zákona č. 514/2003 Z. z. sa uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk (odsek 1). V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak (odsek 2).

Od účinnosti zákona č. 514/2003 Z. z. (od 1. júla 2004) má teda sťažovateľ k dispozícii účinné prostriedky nápravy na ochranu ním označených práv zaručených v ústave a v dohovore v zmysle ustanovení § 3, § 9, § 15 ods. 1 a § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. Ich využitím sťažovateľ mohol a môže v prípade uznania opodstatnenosti jeho tvrdení dosiahnuť uznanie porušenia svojich práv, ochrany ktorých sa domáha v súčasnosti v konaní pred ústavným súdom, ako aj nápravu vo forme náhrady škody zahŕňajúcej aj nemajetkovú ujmu (§ 17 zákona č. 514/2003 Z. z.), či už prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky alebo príslušného všeobecného súdu (§ 4, § 15 ods. 1 a § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.).

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ disponuje od 1. júla 2004 dostupným a účinným prostriedkom nápravy ním namietaného porušenia označených základných práv a slobôd, o ktorom je v konečnom dôsledku oprávnený rozhodnúť všeobecný súd. Vzhľadom na princíp subsidiarity, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd (čl. 127 ods. 1 ústavy), nie je vo vzťahu k predmetnému konaniu v období po 1. júli 2004 daná právomoc ústavného súdu.

Postup okresného súdu v predmetnom konaní v období od 2. decembra 2003 do 30. júna 2004, keď nadobudol účinnosť zákon č. 514/2003 Z. z., nemožno pritom izolovane kvalifikovať ako postup porušujúci čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. označenú dobu konania označiť za neprimeranú v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z uvedených dôvodov ústavný súd po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 uvedeného zákona pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. apríla 2005